

AUTORSKO ISTRAŽIVANJE PLESNIH EMOCIJA KROZ KOSTIMOGRAFSKU SIMBOLIKU, KOLORIT, TEKSTURU I SIULETU (na primjeru projekta "THE MARK")

Tomašević, Mario

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:520269>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA PRIMIJENJENU UMJETNOST
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
KAZALIŠNO OBLIKOVANJE

MARIO TOMAŠEVIĆ

**AUTORSKO ISTRAŽIVANJE PLESNIH EMOCIJA
KROZ KOSTIMOGRAFSKU SIMBOLIKU, KOLORIT,
TEKSTURU I SIULETU
(na primjeru projekta “THE MARK“)**

ZAVRŠNI RAD

Mentorica: izv. prof. art. Jasmina Pacek, MFA

Osijek, 2018.

SADRŽAJ

1.UVOD.....	1
2.KOSTIMOGRAFIJA KROZ POKRET.....	2
2.1.OSOBNI AFINITET PREMA PLESU.....	3
3.EMOCIJE.....	4
4. PROCES RADA.....	5
4.1.INSPIRACIJA I DIZAJN.....	5
4.1.1. INSPIRACIJA.....	5
4.1.2.KONCEPT.....	7
4.1.3. KOLORIT	10
4.1.4.MOTIVI/SIMBOLI	11
4.1.5. SILUETA.....	12
4.1.6. TKANINE I TEKSTURE.....	16
4.2.IZRADA KOSTIMA.....	18
4.2.1. OSLIKAVANJE MATERIJALA.....	18
4.2.2. KONSTRUKCIJA I ŠIVANJE ODJEVNIH PREDMETA	19
5.PRODUKCIJA PROJEKTA.....	20
5.1.GLAZBA.....	20
5.2.PLES/KOREOGRAFIJA.....	22
6.ZAKLJUČAK.....	23
7.SAŽETAK.....	24
8.LITERATURA.....	26
9.PRILOZI.....	27
9.1.FOTOGRAFIJE S IZLOŽBE.....	29
9.2.FOTOGRAFIJE IZVEDBE.....	31

1. UVOD

Često razmišljam kako je svaki život kao san i nada u bolje sutra, a svaka smrt je nova strepnja umjetnika za neostvarenim tragom, tragom njegovog stvaranja u svijetu, gdje sam on bijaše stvoren. Shvativši da je život jedan kratko razdoblje, u kojemu treba uzeti slobodu umjetničkog izražavanja, započeo sam samostalni autorski kostimografsko-plesni projekt, koji nije baziran na postojećem dramskom predlošku ili libretu, nego na izražavanju emocija. Glavna teza ovoga završnog rada je kako prikazati nešto što ljudskome oku nije vidljivo, a tijelu je poznato? Kao što i naslov očitava, rad je baziran na apstraktnoj simbolici, koja je iznesena putem emocije i pokreta na sceni. U samome procesu bavio sam se prikazom plesne emocije kao glavnog simbola kroz osnovne elemente dizajna kostima.

„THE MARK“ - trag, u ovome slučaju ne onaj fizički, nego unutrašnji, poslužio je kao naslov ili ime istraživačkog projekta.

2. KOSTIMOGRAFIJA KROZ POKRET

„Krajem 19. stoljeća Isadora Duncan predstavila je svoj novi pristup plesnom kostimu, koji je bio inspiriran grčkom tradicionalnom siluetom (tekstura, tunika i šal), koji naglašava tijelo plesača.“¹ Naime, iako je kostimsko preodijevanje izvođača prisutno od samih početaka glumačke aktivnosti, kostimografska struka novijega je datuma i njezina se profesionalizacija uglavnom veže za 20. stoljeće. Kostime po prvi puta vidimo u prapovijesnim legendama i pričama, u kojima saznajemo da je uvijek postojala neka vrsta kostima i kazališta. Bio to ritual, kršćanski obred, pogreb ili tradicionalno kazalište, ljudi su svojom odjećom pokazivali svoju individualnu energiju i, ne znajući to, pričali priču. Mnogo je poveznica, koje kostimografiju povezuju s plesom, odnosno pokretom, jer osim primjene u samim plesnim predstavama, baletima, mjuziklima, treba osvijestiti da je scenski pokret jedna od glavnih glumačkih alata u bilo kojoj scenskoj izvedbi. Plesni kostim može biti prilagođen za uporabu u određenom plesnom radu, ili može imati tradicionalni dizajn, poput onih koji se koriste u ceremonijalnim i narodnim plesovima. Uobičajeno, plesni kostimi su dizajnirani da se stilski usklade s plesom te da ne ometaju pokrete plesača. Pokret omogućava kostimu „disanje“ i zajedničkim impulsom tvore dvije energije, koje na sceni mogu biti u sukobu jedna s drugom, ili sjedinjene, te prenositi određenu dinamiku, tempo i ritam. Ako ljudsko tijelo smatramo glavnim instrumentom plesača, jako je bitno da ga kostim ne sputava. U ovom radu zastupam tezu da kostim ne treba utjecati na tijelo, nego tijelo na kostim. Kostimografija za pokret, odnosno plesnu izvedbu, treba biti oličenje funkcionalnosti, ali i likovne efektivnosti na sceni. Proučavao sam brojne primjere plesne kostimografije, kroz koje sam stekao osnovni dojam plesnog kostima. U kazališnoj umjetnosti kostimi mogu biti zasebno samostalno djelo, ili dio glumačke igre pri određivanju identiteta lika u predstavi. Kostim se može oblikovati i tako da

---

¹ <https://www.collegefashion.net/inspiration/a-history-of-style-fashion-inspired-by-isadora-duncan>

poboljšava liniju, koju oblikuje plesačevo tijelo. Možemo ga koristiti u izražavanju koreografske vizije, prikazivati ili povezivati se s nekim karakteristikama, raspoloženjem ili temom plesa. Plesni kostimi su dizajnirani u skladu s estetskim zahtjevima, očekivanim kretanjima plesača i slobodom likovne estetike.

„Poznato je da kostimi igraju važnu ulogu u vizualnoj, simboličkoj i dramatičnoj snazi plesa. Postoje naravno velike razlike između plesnih i dramskih kostima, ali oba tipa igraju veliku ulogu u konstrukciji utjelovljenog scenskog identiteta.“²

2.1. OSOBNİ AFİNİTET PREMA PLESU

Kada promatramo okolinu, koja je cijela u pokretu, shvatimo kako je ljudsko tijelo uistinu posebno. Svaki element u našem okruženju ima svoj pokret: životinje, prirodne pojave, nebeska tijela. Ali samo ljudsko biće može svojim pokretom/plesom tijela prenijeti poruku, uz određenu dinamiku, tempo, ritam i emociju. Moja ljubav prema plesu i pokretu pojavila se još od malih nogu, ali svoj zreliji interes prema scenskom pokretu razvio sam na radionicama 9. međunarodnog festivala kazališnih akademija “DIONIZ“. Pod snažnim dojmom radionice scenskog pokreta pod nazivom „Tijelo kao objekt“, profesorice Beth Cassani i više predavačice Terese Brayshaw, s Faculty of Art, Environment and Technology, Leeds Beckett University iz Velike Britanije. Nitko ne može objasniti osjećaj u izražavanju svojim tijelom, dok to sam ne osjetim. Stoga sam odlučio u ovom radu dio tih svojih osjećaja prikazati kroz svoj primarni umjetnički medij kostimografije, u poveznici s mojom novo otkrivenom ljubavi prema pokretu i ispričati jednu autobiografsku priču.

---

² Valerie Steele, *Dance & Fashion*, (New York: Fashion Institute of Technology, 2013.) str. 7-12

I.SLIKA

3. EMOCIJE

„Emocija je svako svjesno iskustvo karakterizirano intenzivnom mentalnom aktivnošću i određenim stupnjem užitka ili nezadovoljstva. Znanstveni diskurs je prešao na druga značenja i nema jasne definicije o osjećaju. Emocija je često isprepletena s raspoloženjem, temperamentom, osobnošću i motivacijom. U nekim teorijama, spoznaja je važan aspekt emocija. Oni koji prvenstveno djeluju putem emocija mogu se činiti kao da ne razmišljaju, ali njihov mentalni proces u tome trenu znatno je brži, osobito u tumačenju događaja.“³

Shvatio sam kako za vrijeme ovog života ljudsko tijelo i um dožive spektar različitih emocija i njegova energija i tijelo reaguju i osjećaju taj impuls. Emociju je nekada jako teško objasniti, predočiti i vizualizirati. Na temelju toga, izabrao sam emociju kao jedan od glavnih metaforičkih simbola ovoga rada. Zašto? Zato što me jako zainteresirala likovnost, koja nema

---

³ Jennifer M. Jenkins, Keith Oatley, Razumijevanje emocija ,Zagreb.(2007)., str.58.

literarnog predloška, klasične narativnosti i pruža mogućnost slobode, koju crpim samo iz svoje unutrašnje energije. U ovom radu trenutno stanje ili raspoloženje su likovne vodilje. Svaka emocija ima svoju teksturu, kolorit, liniju i atmosferu. Stoga želim istaknuti veliku razliku u pristupu likovnog koncepta ovakve vrste kostimografije i one, koja je određena povijesnim razdobljem, dramskim predloškom i redateljskom vizijom. Same emocije u ovome radu prikazane su kroz rast, odnosno proces upoznavanja dvije osobe, koje nisu određene dramskim tekstom, nego sve što ih povezuje su osjećaji jednog prema drugome. Narativnu dimenziju prikazao sam kroz scenski pokret.

4. PROCES RADA

4.1. INSPIRACIJA I DIZAJN

4.1.1. INSPIRACIJA

Glazba je bila jedan od glavnih elemenata likovne inspiracije, koja je u meni budila emocije, a potom sam ih prenosio na crtež. Umjetnički proces započeo sam vježbom crtanja zatvorenih očiju uz zvuke glazbe. Vježba me je oslobađala tjelesne i misaone tjeskobe te je djelovala oslobađajuće i na moju ruku i na moj likovni rukopis. Serija apstrakcija, koje su nastale tijekom te vježbe su osnova likovnosti koncepta ovog rada. Želio sam dobiti ritmičnost na papiru, koju bih kasnije prenio i na samu scenu.

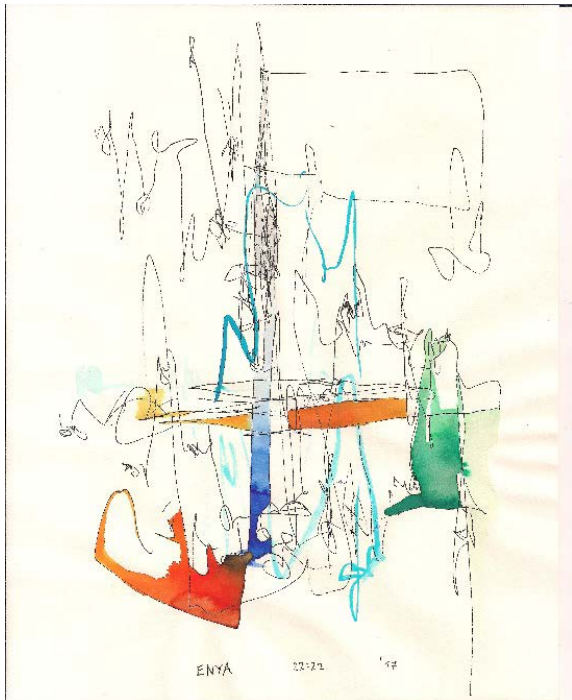

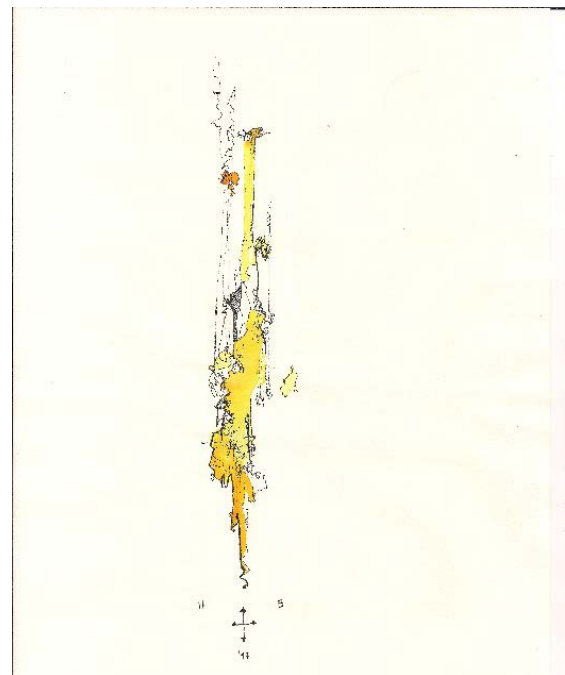
II. SLIKA

III. SLIKA

IV. SLIKA

V. SLIKA

4.1.2. KONCEPT

Prema „Taksonomiji kazališnih kostima“ kostimi mogu „poštivati povijesnu epohu, stilizirati je, miješati više epoha, transcendentirati epohe ili prikazati nepostojanje epohe“.⁴ U ovom projektu odlučio sam se baviti kostimima, koji nemaju povijesne reference, odnosno pripadaju posljednjoj kategoriji. Stoga se razvoj mog koncepta zasnivao isključivo na poigravanju s kostimografskom likovnošću, osnovnim elementima dizajna kostima, poput: siluete, proporcija, kolorita, linije, teksture, mase, konstrukcije i zvuka.

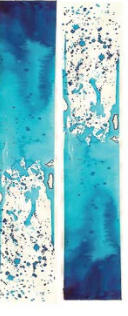

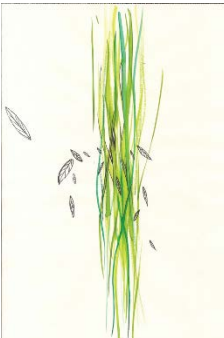

Razvio sam koncept, koji je komunicirao četiri emocije u gradaciji od prvog dodira, strasti, animalne privlačnosti do, na kraju „traga“, koji u nama ostavlja takav susret dvaju likova. Svaka od emocija dobila je svoju boju, vrstu plesa, glazbenu atmosferu, te simbolički motiv. Tako je emocija „prvog dodira“ oživjela kroz plavi kolorit, suvremeni ples, fluidnu i akustičnu glazbenu atmosferu i simbol vode. Emociju strasti konceptualno vežem za crvenu boju, tango i simbol ženskog spolnog organa. Emociju animalne privlačnosti odlučio sam komunicirati kroz zelenu boju, dance hall ples uz hip-hop i afro glazbu, te motiv visoke trave. Dok „trag“, kao završnu emociju prezentiram kroz crno/cijeli kolorit, suvremeni ples i motiv golog tijela.

---

⁴ Pacek, Jasmina. Taksonomija kazališnih kostima, nastavna građa kolegija Kostimografija 3, akademska godina 2017/18, Umjetnička akademija u Osijeku.

EMOCIJA	KOLORIT	MOTIV	GLAZBENA ATMOSFERA	VRSTA PLESA
PRVI DODIR	PLAVA	VODA	FLUIDNO AKUSTIČNO	SUVREMENI PLES
STRAST	CRVENA	SPOLNO ST	TANGO EROTIKA	TANGO
ANIMALNA PRIVLAČNOST	ZELENA	TRAVA	AFRO HIP-HOP	DANCE HALL
TRAG	CRNO	AKT	CRNO KAZALIŠTE AKUSTIČNO	SUVREMENI PLES

VI.SLIKA

EMOCIJA	KOLORIT	INSPIRACIJA A TEKSTURE	MOTIVI	TEKSTURA
PRVI DODIR				
STRAST				
ANIMALNA PRIVLAČNOST				
TRAG				

VII.SLIKA

4.1.3. KOLORIT

Prvo što ljudsko oko primijeti na kostimu su koloritske varijacije. U mojoj glazbeno-inspirativnoj vježbi svaki zvuk, ritam i tempo izazivao je vizualiziranje boja u mojim mislima.

U nizu autorskih apstrakcija, koje su nastale kao rezultat, najviše su se istaknule četiri boje; plava, crvena zelena i crna. Budući sam odlučio koristiti kolorit, kao jedan od glavnih dizajnerskih elemenata svog rada, kostim počinjem tretirati kao umjetničko platno, koje ću autorski i konceptualno bojati i oslikavati.

a) „U judejsko-kršćanskoj tradiciji plava boja je simbol čistoće i djevičanstva, dok je u anglosaksonskim zemljama plava povezana s tugom i melankolijom.“⁵ U ovom projektu plava predstavlja simbol čistoće, one prirodne, koju povezujemo s morem i kisikom. Ova dva elementa uvelike su utjecala na odabir atmosfere, koja simbolizira fluidnost tijela i nježnost emocija.

b) Crvena boja privlači pozornost najviše od svih ostalih boja, a poznata je po tome što prvenstveno simbolizira energiju. Ova boja simbolizira i strast, seksualnost i život. Osim toga, crvena simbolizira ljubav. Crvena je, stoga, u mom konceptu i početak seksualne privlačnosti dva plesača, kako kroz emocije izvođača, tako i kroz sami pokret tijela.

c) Zelena boja je boja rasta, obnove i ponovnog rađanja. „Ova boja je emocionalno poticajna, označava poticanje ljubavi prema obitelji i prirodi, i boja je prosperiteta, obilja i prirodnog odnosno animalnog bogatstva.“⁶ Stoga, kada dolazi do promjene emocija iz strasti u animalnu privlačnost, biram zeleni kolorit, kao simboliku prirode i snage, koja u ovome projektu spaja dinamiku i erotiku u jedno.

---

⁵ Šela, Dragutin. Crtanje, Zagreb : vlast. nakl.,(1999.) djelovanje boja : str.70

⁶ Brozanić, Miroslav, web-blog, (2017.), <http://www.bronzic.com/psihologija-boja/>

d) Iako obično ima negativnu konotaciju (crna lista, crni humor), crna označava moć i autoritet; smatra se da je vrlo formalna, elegantna i prestižna. Uz crnu boju veže se snaga, elegancija, formalnost, smrt, zlo i tajanstvenost, povezana sa strahom od nepoznatog (crne rupe). Crna je boja u ovom projektu zaokružila cjelinu, s naznakom na „kraj“, koji može u isto vrijeme predstavljati i novi početak. Prekid izmjeničnog odnosa dvaju likova je okončan i prikazan golim tijelom s kontrastom bijele i crne boje u pozadini.

4.1.4. MOTIVI/SIMBOLI

Likovni motivi koji se pojavljuju u ovom radu zapravo predstavljaju i glavne simbole svake od tema, a proizašli su ponajviše iz gore navedene kolorističke simbolike.

a) VODA/DODIR

Nježnost i čistoća, prisutne u prvome dodiru i samom upoznavanju dvaju izvođača, prikazao sam kroz motiv vode. Voda i dodir izrađeni su kroz nježnu i fluidnu teksturu.

b) ŽENSKO SPOLOVILO/RUŽA

Simbol ženskog spolovila izabrao sam zbog naglašavanja erotske atmosfere, u kojoj imamo i rađanje neke vrste ljubavi. Drugi motiv, koji se javlja (ali manje izraženo) je motiv ruže, kao simbola ljubavi. On se samo suptilno vidi u teksturi podloge, koju sam oslikavao za ovu grupu kostima.

c) ANIMALNO/PRIRODA

Emocija sreće, koja nekada preraste u ludilo, prikazana je kroz jednu dinamičnu atmosferu i simbole prirode. Motiv prirode, odnosno visoke trave u prirodi, poslužio mi je za simboliziranje animalne privlačnosti.

d) AKT

Unutrašnji trag, koji je ujedno i glavna emocija ovoga rada, govori o procesu povezanosti dvaju izvođača. Ženski akt, koji simbolizira bludnost, ali i ogoljenu dušu, uzeo sam kao motiv, koji je u ovome slučaju zamišljen u izvedbi, a ne u samome plesnom kostimu.

4.1.5. SILUETA

Prve su, idejne, skice kostima često najiskrenije skice, nekada i nakon duge razrade serije radova shvatite kako je najčišća i najjasnija informacija bila ona prva. Tako se i meni dogodilo u ovom projektu. Prve idejne skice bile su unikatne, dok je prva verzija razrade otišla u previše klasičnu interpretaciju kostima za svaku vrstu plesa. Zapleo sam se i u problem, koji se pojavljuje kada autor ima previše slobode, odnosno bavi se slobodnom temom i simbolikom. Beskonačan broj mogućnosti, neograničen redateljskom ili producentskom vizijom, iako na prvu vrlo privlačan, može odvesti u potpuno krivom smjeru od inicijalne ideje.

Finalne skice četiri grupe kostima, koje sam razvio za svaku od emocija, bazirao sam prvo na razradi siluete kao jednog od osnovnih elementa dizajna kostima.⁷

Silueta je u sve četiri grupe dizajnirana tako da u svakom činu prati tijelo izvođača. A ples, odnosno različite vrste plesa, također zahtijevaju svaka svoju određenu siluetu. Zbog toga sam koristio različite siluete, koje se mijenjaju, odnosno prate proces rasta emocija, međusobno dobivenih između dvaju izvođača i izmjenjivanjem vrsta plesa. U samom početku, u emociji „prvog dodira“, silueta je slobodna i fluidna, s dozom čistoće, koja naglašava prvi susret, odnosno rađanje ostalih emocija. Kako se emocije intenziviraju, tako se i silueta mijenja da bi se na kraju potpuno stopila u sliku golog tijela plesača. Vrlo je bitno to gubljenje slojevitosti

---

⁷ Pacek, Jasmina. Taksonomija kazališnih kostima, nastavna građa kolegija Kostimografija 3, akademska godina 2017/18, Umjetnička akademija u Osijeku.

kostima, koje nas dovodi na kraju do golog tijela, a ono simbolizira ogoljenu dušu, koja je na samom kraju ostala prazna.

- a) U prvoj slici tijelo plesača namjerno nije istaknuto, zbog naglaska na početak odnosa, odnosno zatvorenost. Ovdje se prvi puta pojavljuje središnji okomiti panel, koji će se kasnije provlačiti kroz sve slike, ostvarujući likovnu poveznicu i jedinstven rukopis.

Za ovu je sliku šivan je samo jedan ženski i jedan muški kostim.

Muški kostim sastoji se od dva zasebna dijela, trikoa i hlača. Triko sam, jednostavnim krojem, sašio modelirajući prednjicu i leđa prema vlastitom tijelu, zatim sam drugačijom teksturom dodao rukave. Rukavi, kao i hlače, izrađene su od istoga, laganijeg materijala. Hlače su krojene i sašivene da daju „over size“ izgled i fluidnu kretnju. Preko intimnih dijelova aplicirao sam ravni panel, koji je fiksiran na rastezljivu traku.

Ženski je kostim u potpunosti krojen i šivan prema istom principu, jedino što je različito su pozicija ravnog panela i povećan volumen hlača. Hlače sam sašio iz više slobodnih dijelova.

VIII.SLIKA

- b) Silueta, koja simbolizira strast, vidljivo je drugačija od siluete, koja je simbolizirala prvi dodir. Ona u potpunosti prati tijelo ženske plesačice, a muški kostim gubi svoju slojevitost.

Ženski kostim sastoji se samo od jednog artikla: haljine s dubokim prorezom do boka, koji omogućava slobodnu kretanju plesačinih nogu. Usko je pripijena uz grudi i struk te nema rukave. Rukave eliminiiram u odnosu na prvu sliku zbog ideje gubljenja slojeva kostima. Dodatno otvaram siluetu dubokim V-izrezom na prednjici. Jednostavni panel iz prve slike ovdje postaje cijela haljina.

Muški kostim sastoji se od tunike i hlača. Prednjica tunike ima isti V-izrez kao i haljina, te glavni panel, koji je manje izražen, nego na haljini, ali i dalje prisutan. Hlače su skrojene u obliku „mrkva“ kroja: gore šire i komotnije, a pri zglobu i listu uže.

Šivani su samo jedna ženska haljina i jedan muški kostim za ovu sliku.

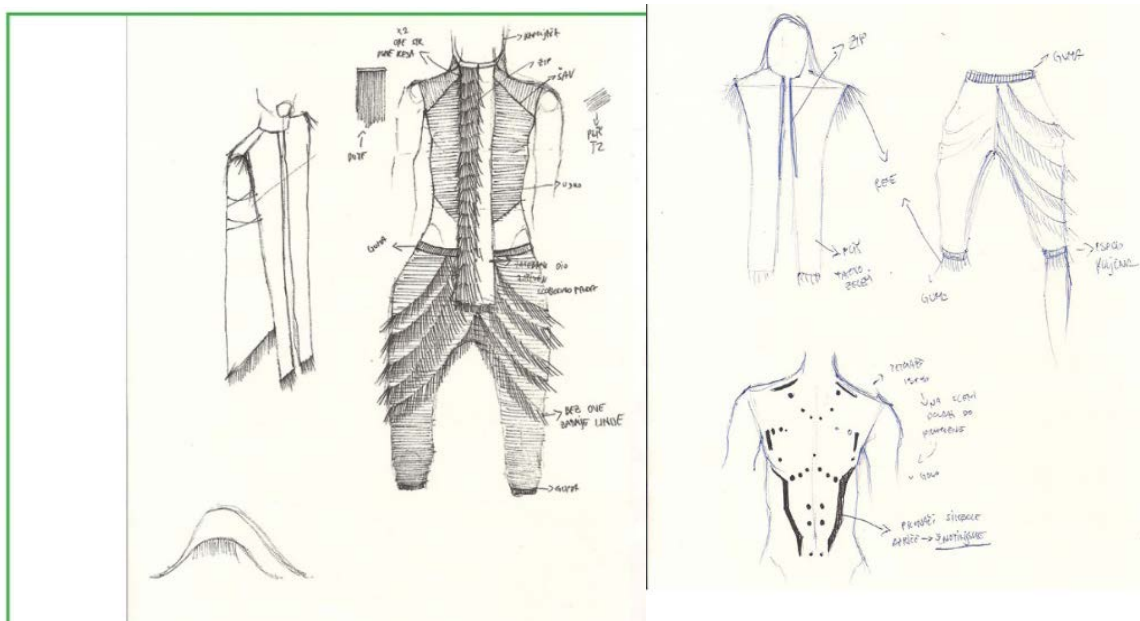
VIX.SLIKA

- c) Plesni kostimi, koji simboliziraju „animalnu privlačnost“, izrađeni su tako da dekorativni dodaci (rese), određuju oblik siluete. Rese su planirano raspoređene na dijelove tijela poput: bokova, koljena i grudi, kako bih se naglasio plesni pokret i tekstura samoga kostima.

Za ovu sliku šivano je 3 muška i 3 ženska kostima, zbog uvođenja grupe plesača u scenu. Postoje blage varijacije u kroju, koloritu i aplikaciji resa od kostima do kostima, a predstavljaju pojedinca, koji nije oličenje identične preslike društva i okoline kojom je okružen.

Muški kostim sastoji se od tunike i hlača. Tunika je krojena da u svojoj formi ima naznaku panela, a on, u ovome slučaju, na prednjici ima ušiveni zatvarač, koji omogućava plesaču skidanje gornjega dijela kostima. Svaka muška tunika ima različit obrub kostima, zbog naglašavanja individualnosti plesača. Hlače su krojene prema „mrkva“ kroju, a kao pojas imaju traku istoga kolorita i teksture, kao što je i obrub tunike. Muški plesni kostim ima promjenjivu siluetu, zbog mogućnosti skidanja gornjeg dijela.

Ženski kostim sastoji od suknje i topića, koji prekriva grudi. Suknja je krojena od elastičnog pletiva boje kože, na koju su aplicirane rese. Top, odnosno gornji dio ženskog plesnog kostima, izrađen je prema principu muške tunike, ali je volumen resa pojačan. Ženski kostim nema mogućnost skidanja ili otvaranja, ali sadrži veću količinu dekora.

X.SLIKA

- d) Na posljednjoj slici silueta kostima je identična tijelu plesačice. Eliminiranjem krojenog i šivanog plesnoga kostima želio sam naglasiti ženski akt pa plesačica samo bijelom tkaninom prekriva intimne dijelove tijela. Unutrašnji trag siluetski je najbolje prikazan simboliziranjem golog tijela, kao i duše izvođača.

XI.SLIKA

4.1.6. TKANINE I TEKSTURE

Tekstura materijala od kojih su izrađeni plesni kostimi vrlo je važna te treba obratiti posebnu pozornost prilikom odabira istih. Materijali poput kepera i ostale krute i neelastične tkanine nisu poželjne za ovu vrstu kostimografije. Poželjno je da materijali, izabrani za dio kostima koji prijanja uz tijelo, imaju u svome sastavu elastina, kako bi se plesaču olakšalo kretanje na sceni i tijelu dala fleksibilnost. S druge strane, dijelovi kostima koji slobodno padaju uz tijelo te nisu vezani uz pokretljivost, trebaju biti što lakši da bi mogli slobodno „lepršati“ i osloboditi tijelo nepotrebne težine. U odabiru materijala za ovaj projekt služio sam se slikarskim principom, te birao materijale za dobro „slikarsko platno“, koje je neutralno i podložno za nanošenje boja za tkanine. Svi izabrani materijali istog su osnovnog kolorita (bijele boje), ali su različitih sirovinskih sastava i tekstura.

- a) Proces odabira podloga za cijeli projekt započeo sam upravo najlaganijim tkanina i pletivima, koje slobodno i lagano padaju, te sam ih stoga dodijelio prvoj grupi kostima za sliku „Prvi dodir“. Izabrao sam dvije teksture, koje se razlikuju po gustoći i težini: jedna je gušća i neprozirna, a druga je lakša i prozirna. Laganiju i prozračniju teksturu iskoristio za kostimske dijelove, koji slobodno padaju, te u pokretu imaju poetičan efekt.

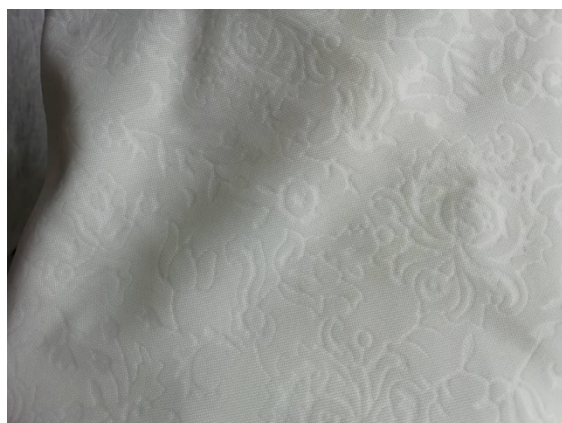

XII.SLIKA

XIII.SLIKA

- b) Druga je slika, „strast“, trebala označavati određenu „težinu“ odnosa dvaju plesača. „Težinu“ sam, kao karakteristiku, tako uzeo u obzir pri odabiru materijala za kostime ove emocije. Pronašao sam je u elastičnom pletivu s uzorkom ruže, koja je ujedno imala poveznicu sa simbolikom ranije odabranog motiva „ruže“ za erotičnu scenu.

XIV.SLIKA

- c) Za treću sliku, „animalnu privlačnost“, izabrao sam kombinaciju pletiva s reljefnom teksturom i rese kao dekor. Reljefna tekstura pružila mi je prikaz prirodnog i animalnog motiva. Stoga su djelovi, na kojima se nalazi reljefna tekstura, mjesto oslikavanja i spajanja bazne tkanine s resama.

XV.SLIKA

XVI.SLIKA

- d) Budući se materijal za posljednju sliku ne oslikava, nije bilo potrebno razmišljati o njemu kao slikarskoj podlozi. Odabrao sam meku, podatnu, netransparentu, bijelu tkaninu srednje težine, koja se lako omotava oko tijela.

4.2. IZRADA KOSTIMA

4.2.1. OSLIKAVANJE MATERIJALA

Površine materijala koje sam odabrao za ovaj projekt su jednobojne, a potom su tretirane tekstilnom tehnikom: oslikavanja. Svaki iskrojeni dio kostima zasebno je ručno oslikan različitim slikarskim tehnikama, koje sam odabrao za svaku sliku /grupu/emociju.

a) PLAVO/VODA

Zbog reljefne teksture, podloga je označavala je smjer oslikavanja. Koristio sam se tehnikom akvarela, koja je inspirirana motivom vode. Inspiraciju u odabiru tehnike oslikavanja pronašao sam u fluidnosti same emocije.

b) CRVENO/SPOLNOST

Gustoća podloge omogućila mi je oslikavanje tehnikom debelog nanosa. Zašto debeli nanos i čiste linije? Tango, kao strastveni dio rada, prikazao sam kroz deblji nanos boje na tkanini, simbolizirajući već postignutu težinu emocija u unutrašnjem biću. Geometrijskom čistoćom u oslikavanju, naglasio sam strogoću tanga.

c) ZELENO/PRIRODA

Pletivo boje kože u potpunosti sam prekrrio prvim slojem boje, za što sam koristio sprej. Kontrast prema prethodnoj slici „tanga“ postignut je neravnomjernim nanošenjem boje. Reljefnost teksture je mjesto gdje nanosim najveći intenzitet boje, kojom spajam baznu tkaninu s resama. Rese sam oslikavao „*ombre*“ tehnikom, kako bih tonskim prelazima dobio povezanost tekstura.

4.5. KONSTRUKCIJA I ŠIVANJE ODJEVNIH PREDMETA

Krojevi svih kostima napravljeni su modeliranjem na krojačkoj lutci ili na tijelu, koristeći se samo osnovnim mjerama izvođača. Svi sastavni dijelovi bili su prvo iskrojani, zatim oslikavani, a potom šivani u gotove odjevne predmete.

Poteškoće s kojima sam se susreo, različite su težine i gustoće tkanina i pletiva, koje sam odabrao za određeni kostim, pa je spajanje istih teško kontrolirati tijekom šivanja.

Zbog najvećeg broja kostima, plesni kostimi izrađeni za zelenu grupu, vremenski su zahtjevali najviše rada. Iako su im osnovni krojevi isti, posebno sam se bavio zasebnim značajkama svakog od 6 kostima, pozicionirajući rese na različita mjesta. Rese su bojane zasebno i naknadno našivane na već sašivene odjevene predmete.

5. PRODUKCIJA PROJEKTA

Budući sam se nakon izrade samih kostima odlučio baviti i produkcijom scenske izvedbe u kojoj bi isti bili prikazani, u prilogu je tablica koja dalje razrađuje četiri grupe kostima, kroz scenske elemente kao što su glazba, svjetlo, podijela izvođača i glazba.

NAZIV	KOLORIT SVIJETLO	PODJELA IZVOĐAČA	ATMOSFERA GLAZBA
THE FIRST TOUCH	PLAVA _____ SVIJETLO+PROJEKCIJA	DUO SCENA (Ž/M) SOLO (M)	UVOD/FLUIDNOST
PASSION	CRVENA _____ SPOT-LIGHT	SOLO (Ž) DUO SCENA (M.Ž)	RAZBIJANJE MONOTONIJE/STRAST
ANIMAL ATTRACTION	ZELENA _____ NAGLASAK NA OKOLINU	ŠEST PLESAČA (3M/3Ž) GRUPNI DIO / PROMIJENJIVE FORMACIJE IZVOĐAČA	ENERGIJA/DOMINATNI DIO IZVEDBE
THE MARK	CRNO KAZALIŠE	SOLO (Ž) SCENA ZAOKRUŽENE PRIČE	SCENA PRIKAZIVANJA GL.ELEMENTA - TRAG

XVII.SLIKA

5.1. GLAZBA

„Glazba je umjetnost čiji je medij zvuk kojeg organiziramo u vremenu i prostoru, uglavnom po nekom planu i namjerno.“⁸

a) PRVI DODIR

Za ovu sliku odabrao sam suvremeni zvuk „*acoustic*“ glazbe modernoga vremena.

Glazbeni predložak:

1. Rylic: Sweat It
2. Beyonce: Lemonade video album

b) STRAST

Ples strasti i ljubavi znamo pod nazivom tango. Melodije argentiskoga tanga u meni su budile snažnu emociju erotike. Nikako nisam htio zamjeniti originalni zvuk tanga, te se služim jednom od tradicionalnih pjesama ovoga plesa.

Glazbeni predložak:

1. Chita Rivera: Cell Block Tango

c) ANIMALNA PRIVLAČNOST

Pjesme, inspirarene ovom emocijom, pretežito su bile energične u afro-beatu, koje daju plemeski ugođaj. Moderni zvuk dance-halla uvelike mi je pomogao u naglašavanju tempa i ritma. Dance hall je suvremeni ples, ali inspiran je zvukom afričkih tradicionalnih pjesama.

Glazbeni predlošci:

1. The Royal Family | Green Scene | GOLDMYND
2. Jason Derulo: Swalla
3. Murder She Wrote: DANCEHALL

---

⁸ [http://www.descomplicandoamusica.com/music-theory-pdf-ebook/Module-1,\(whats music\): str-5-11](http://www.descomplicandoamusica.com/music-theory-pdf-ebook/Module-1,(whats music): str-5-11).

4. DJ Khaled: Wild Thoughts ft. Rihanna, Bryson Tiller
5. Leftside: Phat Punani !!!!HOT!!!
6. J Balvin, Willy William: Mi Gente

d) TRAG

Pjesme posljednje slike vraćaju nas na prvu sliku, jer koristim iste glazbene predloške. Narativnost pojedinih pjesma omogućila mi je naznaku „kraja“, kao i priču odnosa dvaju plesača.

Glazbeni predložak:

1. Beyonce: Lemonade video album

XVIII.SLIKA

5.2. PLES/KOREOGRAFIJA

„Koreografija je umjetnost ili praksa dizajniranja nizom fizičkih pokreta tijela (ili njihovih prikaza) u kojoj su gibanje, forma ili oboje određeni. U scenskoj umjetnosti, koreografija se

odnosi na ljudski pokret i formu, te na samu emociju izvođača prenesenu publici. Riječ koreografija doslovno znači "pisanje plesa" od grčkih riječi "γραφή" (pisanje) i "χορεία" (kružni ples).⁹

Plesna koreografija je zamjena dramskoga teksta ovog istraživačkog rada. Složivši duo i solo točke, izmjenom plesača na sceni, stvaram konvenciju, koja publici daje uvid u atmosferu i priču.

U prvoj slici koristim suvremeni ples, kroz izmjenične duo i solo točke. Koreografija je zamišljena da kroz impulse plesači pokreću jedan drugoga, sve dok se ne dogodi prvi dodir, koji simbolizira povezanost energije.

U drugoj slici koristim tradicionalne elemente tanga u kombinaciji s akrobatskim.

U trećoj slici vrsta plesa je mješavina dance-halla i hip-hopa. Dinamiku naglašavam stalnim izmjenama plesnih formacija, koje iz kanona prelaze u solo i duo scene.

U posljednjoj slici koristim minimalne elemente suvremenog plesa kroz hod glavne plesačice. „The Mark“ je prikazan kroz završni dodir odnosno završni impuls.

---

⁹ Penrod, James. (2004), *The Dancer Prepares: Modern Dance for Beginners* (5th ed.). McGraw-Hill. Str-45.

6. ZAKLJUČAK

Kroz ovaj završni rad bavio sam se umjetničkim istraživanjem kako emociju provesti kroz sve elemente dizajniranja kostima i prikazati je na apstraktno vizualno-scenski način. Pokušao sam sva svoja predznanja i vještine iz područja kostimografije, provesti u praksu u ovom projektu. Izazov je bio time veći, što sam se s mnogim segmentima susreo po prvi puta. Prvi sam puta radio na samostalnom projektu, ne znajući koliko komponenti obuhvaća sveukupan proces. Strah od nepoznatoga je bio prisutan, no pretvorivši ga u uzbuđenje, shvatio sam da iz ovog procesa mogu samo naučiti. Detaljno istražen i proveden proces, u suradnji s mentoricom, razvio je u meni osjećaj zahvalnosti na prilici i radu s kojim želim završiti svoje preddiplomsko školovanje. Na kraju samog autorskog projekta bitno je, ne samo analizirati svaki dio procesa, nego i dobiti uvid što nam je sam rad u konačnici donio. Kako sam kroz ovaj rad uspio odgovoriti na pitanje „kako plesnu emociju prikazati i prenijeti kroz kostimografsku simboliku“?

Koristeći interdisciplinarni pristup, koji mi je omogućio autorsko istraživanje, ne samo kostima, nego i ukupne scenske izvedbe razvio sam sustav, u koji sam uključio poveznice svake emocije: kostimografski s bojom, simbolom, teksturom i siluetom, a izvođački s glazbenom podlogom, i atmosferom za svaku vrstu pokreta. Vjerujem da su plesne emocije na ovakav način dobile svoju primjerenu vizualnu-kostimografsku estetiku.

7. SAŽETAK

Glavna teza ovoga završnog rada je kako prikazati nešto, što ljudskome oku nije vidljivo, a tijelu je poznato? Rad je baziran na apstraktnoj simbolici, koja je iznesena putem emocije i pokreta na sceni. U samom procesu bavio sam se prikazom plesne emocije kao glavnog simbola kroz osnovne elemente dizajna kostima, dosljedno zadržavajući osobnu autorsku estetiku. „THE MARK“- trag, ali u ovome slučaju ne onaj fizički, nego unutrašnji, poslužio je kao naslov ili ime istraživačkog projekta.

Razvio sam koncept, koji je komunicirao četiri emocije u gradaciji od prvog dodira, strasti, animalne privlačnosti do krajnjeg „traga“, koji u nama ostavlja takav susret dvaju likova. Svaka od emocija dobila je svoju boju, vrstu plesa, glazbenu atmosferu, te simbolički motiv. Tako da je emocija „prvog dodira“ oživjela kroz plavi kolorit, suvremeni ples, fluidnu i akustičnu glazbenu atmosferu i simbol vode. Strast kao emociju konceptualno vežem za crvenu boju, tango i simbol ženskog spolnog organa. Emociju animalne privlačnosti odlučio sam komunicirati kroz zelenu boju, dance hall ples, uz hip-hop i afro glazbu, te motiv visoke trave, dok „trag“ kao završnu emociju prezentiram kroz crno/cijeli kolorit, suvremeni ples i motiv golog tijela.

8.LITERATURA

Knjige

- Penrod, James. (2004), The Dancer Prepares: Modern Dance for Beginners (5th ed.). McGraw-Hill.
- Maletić, Ana. (1983), Pokret i ples: Teorija, praksa i metodika suvremene umjetnosti pokreta. Zagreb: Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske.
- Jennifer M. Jenkins, Keith Oatley. (2007), Razumijevanje emocija ,Zagreb: Naklada Slap.
- Šela, Dragutin. Crtanje, pismo, boje i djelovanje boja : priručnik o prostoručnom crtanju, crtanju perspektive, ukrasnom pismu i znanosti o bojama. Zagreb : vlast. nakl., 1999.

Videozapisi

- The Royal Family | Green Scene | GOLDMYND. (2014), <https://www.youtube.com/watch?v=fJcLiy7m95c>
- <https://www.youtube.com/watch?v=xIIIJbnlYGA>
- DANCE REBELS - a story of modern dance. (2018), <https://www.youtube.com/watch?v=IasPpe1BZ2o>
- Theater & Dance: Perspectives Documentary. (2017), <https://www.youtube.com/watch?v=py4rhBfT9z8>
- "LEYENDAS DEL TANGO DANZA" - Tango Documental/Documentary. (2001), <https://www.youtube.com/watch?v=J66hxKEoEJ8>
- <https://www.collegefashion.net/inspiration/a-history-of-style-fashion-inspired-by-isadora-duncan/>
- <http://www.bronzic.com/psihologija-boja/>

6. PRILOZI

- I. SLIKA - Nude art female belly dancer bw fine art photo print wall art
- II. SLIKA - Serija skica apstrakcija nastale kao rezultat crtanja zatvorenih očiju uz glazbenu podlogu.
Skice predstavljaju koloritsku i ritmičku osnovu ovog projekta.
- III. SLIKA - Serija skica apstrakcija nastale kao rezultat crtanja zatvorenih očiju uz glazbenu podlogu.
Skice predstavljaju koloritsku i ritmičku osnovu ovog projekta.
- IV. SLIKA - Serija skica apstrakcija nastale kao rezultat crtanja zatvorenih očiju uz glazbenu podlogu.
Skice predstavljaju koloritsku i ritmičku osnovu ovog projekta.
- V. SLIKA- Serija skica apstrakcija nastale kao rezultat crtanja zatvorenih očiju uz glazbenu podlogu.
Skice predstavljaju koloritsku i ritmičku osnovu ovog projekta.
- VI. SLIKA - Tablica koja prikazuje koncept projekta (riječima)
- VII. SLIKA - Tablica koja prikazuje koncept projekta (vizualno)
- VIII. SLIKA - Početne idejne kostimografske skice, („*First touch*“),
- IX. . SLIKA - Početne idejne kostimografske skice,(„*Passion*“),
- X. . SLIKA - Početne idejne kostimografske skice, („*Animal Attraction*“),
- XI. . SLIKA - Početne idejne kostimografske skice, („*The Mark*“)
- XII. . SLIKA - Tekstura materijala za gupu 1
- XIII. . SLIKA - Tekstura materijala za grupu 1
- XIV. . SLIKA - Tekstura materijala za grupu 2
- XV. . SLIKA - Tekstura materijala za grupu 3
- XVI. . SLIKA - Rese za grupu 3
- XVII. . SLIKA - Tablica produkcijskih komponenti
- XVIII. . SLIKA - Nobleemotion Dance Company is a professional dance company for adults housed at Texas Academy of Dance Arts
- XIX. . SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku
- XX. . SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku

- XXI. SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku
- XXII. SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku
- XXIII. SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku
- XXIV. SLIKA - Fotografije kostima koji su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku
- XXV. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević, Marko Capor, Vedran Dakić, Lucija Matković, Tena Pataki, Josipa Orlošić, fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXVI. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Josipa Orlošić i Lucija Matković
fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXVII. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Marko Capor, Vedran Dakić i Mario Tomašević fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXVIII. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Lucija Matković, Josipa Orlošić i Tena Pataki, fotografkinja: Ivana Škorčević
Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođač: Mario Tomašević, fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXIX. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević i Lucija Matković
fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXX. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević, Marko Capor, Vedran Dakić, Lucija Matković, Tena Pataki, Josipa Orlošić, fotografkinja: Ivana Škorčević
- XXXI. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević i Lucija Matković
- XXXII. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević i Lucija Matković
- XXXIII. Fotografije kostima s generalne probe izvedbe. Izvođači: Mario Tomašević i Lucija Matković

6.1. FOTOGRAFIJE S IZLOŽBE

Kostimi su bili izloženi na godišnjoj izložbi Preddiplomskog sveučilišnog studija Kazališno oblikovanje 2018. godine u prostorima Umjetničke akademije u Osijeku

XXIII. SLIKA

XXIV. SLIKA

XXV. SLIKA

XVI. SLIKA

XVII. SLIKA

6.2. FOTOGRAFIJE IZVEDBE

XXVII. SLIKA

XXIX. SLIKA

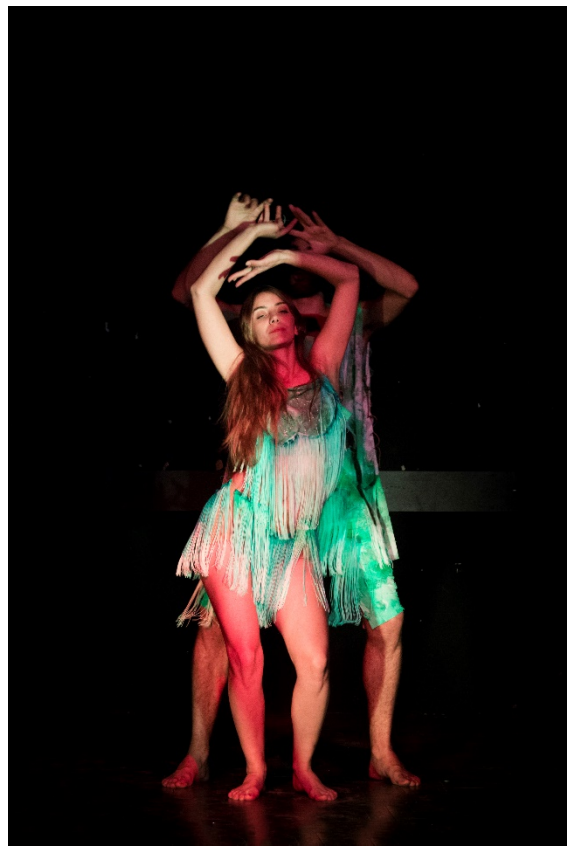
XXVII. SLIKA

XXXI. SLIKA

XXVIII. SLIKA

XXIX. SLIKA

XXX. SLIKA

XXXI.SLIKA

XXXII.SLIKA

XXXIII.SLIKA

